

самоврядування : зб. наук пр. / Акад. прав. наук України. Ін-т держ. буд-ва та місц. самоврядування. – Х. : Право, 2002. – Вип. 4. – С. 129-135.

4. Дусик А. В. Провадження у справах про порушення митних правил : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук : 12.00.07 / А. В. Дусик ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2006. – 18 с.

Кучмай Є.В., Власюк В.М.

студенти,

*Навчально-науковий інститут інформаційної безпеки,
Національна академія Служби безпеки України*

ЕКСПЕРТИЗА ЦІННОСТІ ДОКУМЕНТІВ: ЗАВДАННЯ, ПРИНЦИПИ, КРИТЕРІЇ

На сьогодні в Україні експертиза цінності є механізмом, через який здійснюється регулювання потоку документів, що надходять на архівне зберігання. Він визначається достатньо високим рівнем результативності, оскільки єдина система експертизи цінності охоплює своїм контролем діяльність фактично всіх фондоутворювачів в країні, тобто будь-яких інституцій, незалежно від форми власності та організаційної структури.

Експертиза цінності документів та комплектування архівів є найвідповідальнішими ланками архівної діяльності. Від якості експертизи цінності, роботи з реальними та потенційними фондоутворювачами, комплектування архівів повноцінними документами залежить формування НАФ України.

Національний архівний фонд – це сукупність документів, незалежно від їх виду, місця створення і форми власності на них, що зберігаються на території України, відображають історію духовного і матеріального життя її народу та інших народів, мають наукову, історико-культурну цінність, визнані такими відповідною експертизою і зареєстровані у порядку, передбачену з Законом України «Про Національний архівний фонд та архівні установи».

Згідно Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» законодавець визначає основні засади експертизи цінності документації. У статті шостій цього закону чітко зазначається, що віднесення документів до НАФ та вилучення з нього здійснюється лише на підставі експертизи цінності. Надалі законодавцем згадуються

принципи та критерії експертизи цінності, що визначає їх обов'язковість як інструментарію ЕЦД [1, с. 6].

Експертиза цінності документів є теоретико-методичною основою формування НАФ. Її основними завданнями є:

- визначення по кожній установі складу документів, що мають науково-пізнавальну та історико-культурну цінність і підлягають постійному, довготривалому (понад 10 років) і тимчасовому (до 10 років) зберіганню;
- визначення складу документів, що відповідають профілю даного державного архіву;
- забезпечення повноти складу документів кожного фонду зокрема і архіву в цілому.

Практично формування НАФ здійснюється державними архівами через:

- експертизу цінності документів, утворюваних в діяльності юридичних і фізичних осіб;
- державний централізований облік і державну реєстрацію документів НАФ;
- безпосереднє комплектування документами НАФ;
- організаційно-методичне керівництво і контроль за роботою архівних підрозділів і служб діловодства установ джерел комплектування.

Включення документів до Національного архівного фонду або виключення документів з нього здійснюється на підставі експертизи їх цінності комісією у складі архівістів, представників наукової і творчої громадськості, інших фахівців. Експертиза цінності документів здійснюється за ініціативою їх власника або за його згодою.

Проведення експертизи цінності документів вимагає дотримання таких принципів:

- Принцип об'єктивності передбачає оцінку документів з врахуванням їх змісту, автентичності, значущості авторів або фондоутворювачів, юридичної сили документів та їх оригінальності, часу і місця створення, повторюваності інформації.
- Принцип історизму орієнтує на вивчення явищ, подій, процесів, відображених у документах, в історичному розвитку з урахуванням умов і особливостей того періоду, коли вони виникли.
- Принцип всебічності забезпечує визначення цінності документів з точки зору будь-якого споживача інформації.

- Принцип комплексності передбачає визначення цінності кожного окремого документа в групі документів, складовою і невід'ємною частиною яких він є.

Застосування вказаних принципів експертизи цінності документів дозволяє відтворити історичні умови створення документації, встановити її науково-історичне та суспільне значення.

При проведенні експертизи цінності комплексно застосовують критерії цінності документів, тобто систему науково обгрунтованих ознак (походження, зміст, час та місце створення, зовнішні ознаки), на підставі яких практично визначається ступінь цінності документів [2, с. 182].

Критерій походження полягає у встановленні значення фондоутворювача (установи або особи). Основним критерієм цінності змісту документів є, насамперед, значущість його інформації. Зміст документа є сукупністю зафіксованих у ньому відомостей про конкретні факти, події, явища, процеси. З його застосуванням пов'язане визначення термінів зберігання документів. Чим вагоміший інформаційний зміст, тим цінніший документ. Важливим показником є повторюваність та розсіюваність інформації.

Суттєве значення має час і місце створення документів. Загальновідомо, що чим давніший документ, тим він цінніший з погляду історії – як «уламок» своєї епохи він несе певну інформацію про цей період. Чим далі від нас є ця подія, тим цінніший документ.

У житті держави, суспільства, особи бувають особливо відповідальні, визначальні періоди, наприклад, участь у визвольних змаганнях, воєнних діях, становлення нової держави, участь або присутність при вирішенні питань загальнодержавного значення тощо. Чим повніше знаходять своє відображення явища, події і процеси історичної дійсності в документах, тим важливішими і ціннішими для історії вони є [3, с. 214].

Отже, на сьогодні в Україні сформовано структуровану нормативну базу з експертизи цінності документації в установах, яка охоплює основні засади ЕЦД. Основу нормативно-правової бази складають положення Закону України «Про національний архівний фонд та архівні установи».

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи», 2011.

2. Архівознавство / Г.В. Боряк, Л.А. Дубровіна та ін.; Ред.: Ярослав Калакура, Ірина Матяш; Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архівної справи та документознавства. – 2-е вид., виправл. і доп. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2002. – 354 с.

3. Хрестоматія з архівознавства / Упор.: Г.В. Боряк, Ірина Матяш та ін.; Держ. комітет архівів України, Укр. наук.-дослід. ін-т архівної справи та документознавства. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. – 407 с.

Пасько Т.Г.

аспірант,

*Навчально-науковий інститут права
Сумського державного університету*

ПРАВОВИЙ СТАТУС ІНШИХ УЧАСНИКІВ НЕВИЇЗНИХ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК

Проведення невиїзної податкової перевірки неможливо без участі контролюючого органу – суб'єкта, що здійснює дану форму податкового контролю а також суб'єкта щодо якого проводиться перевірка (юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи, фізична особа-підприємець або фізична особа).

Проте при проведенні невиїзних перевірок її учасниками є не лише платники податків і зборів та контролюючі органи але й інші учасники, які беруть опосередковану участь у даному виді податкового контролю.

Хоча наявність експерта, перекладача або фахівця при проведенні перевірки є факультативною, значення даних учасників є вагомим з огляду на необхідність об'єктивного оцінювання документів, на підставі яких перевіряючим встановлюється наявність або ж відсутність порушень податкового, валютного та іншого законодавства.

Хоча питанню дослідження статусу зазначених вище суб'єктів і приділяли увагу такі науковці як Беспалова А.О., Маринів Н.А., Чистяков П.М. та Тиновський Д.В., проте деякі з цих досліджень було здійснено до прийняття Податкового кодексу України, до того ж проведена характеристика суб'єктів в наукових працях носила досить фрагментарний характер, а тому беручи до уваги вказані обставини, доцільним є проведення аналізу та надання правової характеристики законодавчо передбаченим учасникам, що сприяють в проведенні